

OOK NU WORDEN DE ARMER ARMER EN DE RIJKEN RIJKER

INWONERS VAN JOHANNESBURG, ZUID-AFRIKA, WACHTEN IN DE RIJ OM DE SUPERMARKT BINNEN TE GAAN. HET LAND IS SINDS 26 MAART IN LOCKDOWN. FOTO AP

De coronapandemie raast voort. En al voordat het einde van de gezondheids crisis in zicht is, is al duidelijk dat de armen de grote verliezers zullen zijn, en de rijken de winnaars.

Van PEET VOGELS

Er ging 15 biljoen dollar aan beurswaarde verloren, de afgelopen weken. Olieprijzen daalden met 60 procent. De munten van opkomende economieën als Brazilië, Mexico en Zuid-Afrika daalden met meer dan 20 procent. Ook koper-, staal- en aluminiumprijzen daalden met 15 tot 20 procent. En alleen al in de VS gingen in twee weken net zoveel banen verloren als er in drie jaar bijkwamen.

Zomaar een reeks getallen die aangeven hoe hard de crisis wereldwijd toeslaat. De wereld treedt de grootste recessie tegemoet sinds de Grote Depressie in de jaren 30 van de vorige eeuw.

In China en andere Aziatische landen lijkt het ergste van de gezondheids crisis achter de rug. In de westerse wereld, Europa en de VS, woedt de coronapandemie op volle sterkte. Complete landen zitten op slot. Schattingen over de economische schade variëren van enkele procenten economische krimp tot wel 10 tot 15 procent krimp. Dat zijn nooit eerder vertoonde cijfers. Om de gevolgen van die ongekende neergang te dempen, trekken landen en centrale banken alles uit de kast. Er is voor duizenden miljarden aan steun toegezegd voor getroffen bedrijven en werknemers. Centrale banken kopen alle staatsleningen op als het nodig is. Ook landen als Italië of Portugal

kunnen dus zeker zijn van voldoende geld om de getroffen economie overeind te houden.

Miljoenensteden

Hoe anders is dat in sommige andere landen. Ook in armere landen begint het virus om zich heen te grijpen. De gevolgen kunnen desastreus zijn. In veel landen is de kwaliteit van de gezondheidszorg een stuk lager dan hier en heeft niet iedereen toegang tot zorg. In veel Afrikaanse landen zijn er bijvoorbeeld nauwelijks ic-bedden. En in miljoenensteden is de kans op verspreiding groot. In sloppenwijken, waar mensen in zeer armoedige omstandigheden dicht bij elkaar leven, is een corona-uitbraak een regelrechte ramp. Een troost is dat de bevolking in ontwikkelingslanden over het algemeen jonger is dan in het vergrijzende Westen. Jongeren worden minder zwaar door het virus getroffen dan ouderen. Maar economisch zijn de gevolgen voor deze landen en hun inwoners bijzonder zwaar.

De munten van veel ontwikkelingslanden zijn aan het dalen. Dat maakt het leven duurder. Tegelijk gaan er steeds meer landen op slot. Dat betekent geen werk en geen eten voor grote groepen mensen. In India leidde het al tot een volksverhuizing van miljoenen dagloners uit de steden naar het platteland. Alle mensen die naar de stad gingen voor werk keerden terug naar hun families omdat er geen werk meer was.

Geld lenen om de gevolgen van de crisis op te vangen is er voor de meeste landen niet bij. Zuid-Afrika kreeg bijvoorbeeld deze week nog een afwaardering van haar kredietstatus. Dat betekent dat lenen voor het land nog duurder wordt. En de rente staat al boven de 11 procent. Geld bijdrukken, zoals de centrale banken in het rijke westen doen, is niet zomaar mogelijk. Dat zou het vertrouwen in de munt onderuit halen, waardoor die enorm in waarde zou dalen. Dat leidt weer tot hyperinflatie. Kijk maar naar een land als Zimbabwe om te zien dat daarmee de economie volledig verwoest wordt.

Ontwikkelingslanden worden ook nog eens hard getroffen door de daling van de prijzen voor grondstoffen en agrarische producten. Suiker is bijvoorbeeld al 10 procent in waarde gezakt. De metaalprijzen kachelen achteruit. Olie is al meer dan 60 procent in waarde gedaald.

Lenen is al lastig, maar het probleem wordt nog erger. De laatste weken verdwijnt er in rap tempo geld uit die landen; kapitaal uit de rijke landen dat teruggetrokken wordt nu er geen goede rendementen meer te halen zijn met beleggingen in opkomende markten.

Aasgieren

De Wereldbank en het IMF worden al overspoeld met aanvragen voor kredieten door arme landen. Dat geld is er maar in beperkte mate. Vandaar dat de financiële instituten oproepen tot een fonds van biljoenen dollars voor de arme landen. Dat fonds moet dan door de rijke landen gevuld worden. Tot nu toe is die oproep tevergeefs.

De grote verliezers van deze crisis zullen arme mensen zijn. En wie zijn dan de winnaars? Daar hoeven we niet zover voor van huis, dat zijn uiteraard de rijken.

Om preciezer te zijn: de winnaars zijn de durfkapitalisten van private equity. Die halen inmiddels al miljarden op bij hun clientèle, schreef de Britse zakenkrant Financial Times. Met dat geld willen ze straks bedrijven opkopen die door de crisis getroffen zijn. De waarde van die bedrijven is gekelderde, dus koopjes in overvloed.

Vermogensbeheerder Schroders schreef afgelopen week een analyse, met de voorspelling dat de bedrijvenkopers volop kunnen profiteren van de waardedalingen van bedrijven. Bedrijven die nu met geld van de belastingbetaler van de ondergang worden gered, zijn straks een makkelijke prooi voor de 'aasgieren', zoals de opkoopfondsen ook wel worden omschreven. Bedrijven die, als de economie weer op volle toeren draait, met forse winsten van de hand gedaan kunnen worden.

De private-equityfondsen barsten al van het geld. Dat komt omdat beleggers in hun zoektocht naar rendement veel geld in deze beleggingscategorie stopten. Koopjes waren voor de beurskrach echter nauwelijks meer te vinden, waardoor de fondsen het geld niet konden uitgeven.

Schroders constateert dat ze daarom nu voldoende geld hebben om de bedrijven die ze in portefeuille hebben door deze moeilijke tijden te loodsen. Maar dat is niet wat er gebeurt. In de VS zijn bedrijven die in handen van private equity zijn om die reden uitgesloten van staatssteun. De fondsen eisen nu dat ze ook toegang krijgen tot die steun. Anders laten ze de bedrijven gewoon failliet gaan, zeggen ze. Daarmee laten de opkoopfondsen hun ware gezicht zien. De belastingbetaler mag opdraaien voor de kosten om de bedrijven overeind te houden, de winst is straks voor de opkoopfondsen. De verliezen publiek, de winsten privaat. Wat dat betreft is er niets veranderd sinds de vorige crisis.

Eigenbelang

De opkoopfondsen hebben al laten zien dat ze hun eigenbelang boven alles stellen. Zo maakte winkelketen Action aan het begin van de crisis bekend dat de leveranciers voortaan negentig dagen op hun geld moesten wachten. Want het bedrijf had de cash hard nodig om zelf overeind te blijven. Daarmee zetten ze de leveranciers met de rug tegen de muur. Wat Action niet vertelde was dat durfkapitalist 3I, de eigenaar van Action, in totaal zo'n 1,2 miljard als dividend krijgt uitgekeerd. Als dat geld bij de winkelketen was gebleven hadden ze hun leveranciers zonder problemen kunnen betalen.